

رفتار SBAR اندازه گیری سپس داده های جمع آوری شده با استفاده از آمار توصیفی و آزمون ناپارامتریک ویلکاکسون و کای اسکور با نرم افزار *spss* ۱۸ مورد تجزیه و تحلیل قرار گرفتند.

یافته ها: دانشجویان در محدوده سنی ۱۹ تا ۲۳ با میانگین سنی ۲۰/۹۳ قرار داشتند. واحدهای پژوهش ۵۶/۷ درصد زن و ۴۳/۳ درصد مرد بودند. همچنین اکثریت ۹۶/۷ درصد مجرد بودند. میانگین و انحراف معیار نمره عملکرد و دانش به ترتیب قبل از آموزش تکنیک (۴/۸۹/۸۳±۱/۵۹، ۰±/۱/۴) و بعد از آموزش (۸/۳۳±۱/۱۲، ۰/۷۴±۴/۳) بود. آزمون ویلکاکسون تفاوت معنی داری را بین میانگین نمره عملکرد و دانش قبل و بعد از آموزش دانشجویان نشان داد ($pvalue=0.000$) و مشخص گردید که دانشجویان بعد از دریافت آموزش تکنیک SBAR افزایش معنی داری در عملکرد و دانش ارتباطی شان بوجود آمده است.

بحث نتیجه گیری: نتایج این مطالعه نشان داد که تکنیک SBAR با استفاده از روش آموزشی ایفای نقش باعث ارتقای سطح دانش و عملکرد ارتباطی دانشجویان گردید، بنابراین با توجه به اینکه مهارت های ارتباطی دانشجویان پرستاری لازمه کار تیمی بین رشته ای و در نهایت بهبود سطح کیفیت مراقبت از بیمار می باشد، و با در نظر گرفتن این مسئله که یکی از محورهای بسته آموزش پاسخگو و عدالت محور که از بسته های تحول و نوآوری در آموزش علوم پزشکی می باشد، ارتقای توانمندی دانشجویان علوم پزشکی در عرصه ارتباطی است پیشنهاد می گردد تکنیک SBAR به عنوان ابزاری که در این مطالعه باعث ارتقای سطح دانش و عملکرد ارتباطی دانشجویان گردید، در برنامه درسی دانشجویان پرستاری لحاظ گردد.

کلمات کلیدی: مهارت های ارتباطی، آموزش پرستاری، ایفای نقش، SBAR

کد مقاله: ۱۲

کد مقاله: ۰۰۵۵۰۰۳۰

عوامل مرتبط با اجرای برنامه آموزش پزشکی پاسخگو از نگاه کارآموزان و کارورزان رشته

پزشکی دانشگاه علوم پزشکی گیلان در سال تحصیلی ۹۵-۹۶

ساقی موسوی^۱، صدیقه فلاح^۲، انسیه میرحجتی^۳، محمد علی یزدانی پور^۴

۱. مرکز مطالعات و توسعه آموزش علوم پزشکی، دانشگاه علوم پزشکی گیلان، رشت، ایران

۲. مرکز مطالعات و توسعه آموزش علوم پزشکی، دانشگاه علوم پزشکی گیلان، رشت، ایران

۳. مرکز مطالعات و توسعه آموزش علوم پزشکی، دانشگاه علوم پزشکی گیلان، رشت، ایران

۴. دانشکده پرستاری مامایی شهید بهشتی رشت، دانشگاه علوم پزشکی گیلان، رشت، ایران

زمینه و هدف: گرچه آموزش پزشکی پاسخگو در تمام حیطه های عملیاتی خود اولویت مشکلات بهداشتی کشور را در نظر می گیرد لیکن نظام ارائه خدمات آموزش پاسخگو هنوز با چالشهای زیادی روبه رو میباشد. لذا بنظر می رسد ارتقای کیفیت آموزش پزشکی پاسخگو مستلزم اتخاذ ساز و کار مناسبی است. باچنین دیدگاهی مطالعه حاضر با هدف "تعیین عوامل مرتبط با اجرای برنامه آموزش پزشکی پاسخگو از نگاه کارآموزان و کارورزان رشته پزشکی دانشگاه علوم پزشکی گیلان در سال تحصیلی ۹۵-۹۶" انجام شد.

مواد و روش ها: دراین مطالعه توصیفی-تحلیلی ۱۳۲ کارآموز و کارورز رشته پزشکی شرکت کننده در برنامه آموزش پزشکی پاسخگو که به روش سرشماری در دو نیمسال تحصیلی ۹۵-۹۶ انتخاب شدند بمنظور تعیین عوامل مرتبط با اجرای برنامه آموزش پزشکی پاسخگو شرکت داشتند. جمع آوری اطلاعات با استفاده از پرسشنامه محقق ساخته که روایی و پایایی آن توسط *expert-panel* تاییدشده و شامل ۵۱ سؤال سه گزینه ای درسه بخش مشخصات فردی آموزشی، عوامل تسهیل کننده و

بازدارنده اجرای برنامه آموزش پزشکی پاسخگو انجام شد. داده ها با استفاده از آمارهای توصیفی و استنباطی آنالیز واریانس و نرم افزار آماری SPSS تجزیه و تحلیل شد.

یافته ها: ۷۵٪ نمونه ها کارآموز، ۲۵٪ کارورز، محدوده سنی اکثریت آنان بترتیب $11/19 \pm 23/4$ و $11/49 \pm 23/67$ ، که در این میان (۴۱/۴٪) کارآموزان یک دوره و (۳۹/۴٪) کارورزان بیش از دو دوره ماژور را گذرانده بودند. میانگین مجموع امتیازات عوامل تسهیل کننده و بازدارنده در دو گروه بترتیب $10/16 \pm 23/62$ و $10/16 \pm 9/54$ و $61/30 \pm 10/16$ و $52/4 \pm 7/93$ و $59/15$ بود. بیشترین درصد نظر موافق در خصوص عوامل تسهیل کننده در اجرای برنامه آموزش پزشکی پاسخگو از نگاه کارآموزان به تفکیک: در حیطه ویژگیهای اساتید به ترتیب گویه "مربوط به تجارب آموزشی و عملی اساتید" (۵۷/۶٪) و "بهره گیری از اساتید با تجربه و متخصص جهت آموزش" (۶۰/۶٪)؛ در حیطه ارتباط استاد و دانشجو (۸۶/۹٪) نظر موافق مربوط به گویه "ایجاد احساس امنیت و حمایت از جانب استاد" و (۸۱/۸٪) مربوط به "گویه اعتماد به دانشجو از سوی استاد" بود. در حیطه ارتباط دانشجو با بیمار در هر دو گروه کارآموز و کارورز بترتیب $78/8$ و $81/8$ ٪ با گویه "ایجاد فرصت بیان مسایل مرتبط با سلامتی بیمار از سوی دانشجو" و در حیطه ارتباط پرسنل مرکز با دانشجو نیز در هر دو گروه اکثریت $84/8$ ٪ و $81/8$ ٪ با گویه "بردباری پرسنل در رابطه با ایجاد فرصت و امکان انجام امور توسط دانشجویان" موافق بودند. در رابطه با عوامل بازدارنده $60/6$ ٪ کارآموزان در حیطه ویژگی های اساتید با گویه "نحوه برقراری ارتباط اساتید با پرسنل و بیمار" و $69/7$ ٪ کارورزان با گویه "عدم توجه به نیاز های آموزشی دانشجویان و ضعف در مدیریت فرایند های جاری مرکز" موافق بودند. در حیطه ارتباط استاد و دانشجو دو گروه بترتیب $52/5$ ٪ با گویه "شرایط نامناسب برای تجربه عملی و انجام مداخلات توسط استاد" و $75/8$ ٪ "عدم تعامل موثر استاد در موارد روبرو شدن با مشکل" موافق بودند. در حیطه ارتباط بیمار و دانشجو به ترتیب $64/5$ ٪ و $69/7$ ٪ با گویه "نبود فرصت بیان مشکلات مرتبط با بیمار از سوی دانشجو و در حیطه ارتباط پرسنل مرکز با دانشجو به ترتیب $56/6$ ٪ و $69/7$ ٪ با گویه "نبود اعتماد پرسنل به واگذاری امور به دانشجو" موافق بودند. در حیطه شرایط و امکانات، در هر دو گروه $51/5$ ٪ و $57/6$ ٪ با گویه "مسافت طولانی تا مرکز" موافق بودند. براساس آزمون آنالیز واریانس دوطرفه تاثیر دوره (کارآموزی و کارورزی) (باتعدیل اثر جنس در رابطه با عوامل بازدارنده اجرای برنامه آموزش پاسخگو ارتباط معنی دار ($p=0/01$) و در مورد تاثیر دوره باتعداد گروه های ماژور مرتبط با عوامل بازدارنده اثر متقابل مشاهده شد ($p=0/01$)).

بحث و نتیجه گیری: بنظر می رسد تاکید بر بهره گیری از اساتید کارا، آموزش براساس کوریکولوم، مدیریت فرایند های جاری در مراکز باید مورد توجه قرار گیرد.

کلمات کلیدی: آموزش پزشکی پاسخگو، کارآموزان، کارورزان، عوامل تسهیل کننده، عوامل باز دارنده

ردیف مقاله: ۱۳

کد مقاله: ۰۰۵۹۰۰۳۷

اقدام پژوهی مشارکتی بر مبنای روش یادگیری در گروه های کوچک در درس کارآموزی رشته

مدیریت خدمات بهداشتی و درمانی در دانشگاه علوم پزشکی تبریز

لیلا دشمنگیر^۱، بیژن گرایلی^۲، هانیه سجادی^۴

۱. گروه مدیریت خدمات بهداشتی و درمانی، دانشکده مدیریت و اطلاع رسانی پزشکی، مرکز تحقیقات مدیریت خدمات بهداشتی و درمانی تبریز، قطب

علمی و آموزشی مدیریت سلامت ایران، دانشگاه علوم پزشکی تبریز، تبریز، ایران

۲. مرکز تحقیقات عوامل اجتماعی موثر بر سلامت، دانشگاه علوم پزشکی تبریز، تبریز، ایران

۳. پزشک عمومی، ارشد آموزش پزشکی، دانشجوی دکتری تخصصی مدیریت آموزش عالی دانشگاه تهران، مرکز مطالعات و توسعه آموزش علوم پزشکی

دانشگاه علوم پزشکی مازندران، ساری، ایران

۴. هیئت علمی موسسه ملی تحقیقات سلامت جمهوری اسلامی ایران